

2BLACKDOT..

“Esasen konu hep 2 nokta arasındadır”

Haftalık Politik ve Jeopolitik Gelişmeler

19 Ocak 2026 – Sayı 92

Bu hizmet size 2blackdot ve Tema Grup tarafından ücretsiz verilmektedir. Bu yazılanlar yatırım tavsiyesi değildir.

Hazırlayan: Hakan Çalışkantürk

2twoblackdots@gmail.com

<https://www.2blackdots.com>

*** Yasal Uyarı:*** Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; a racı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, yatırım ve kalkınma bankaları ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde ve yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel olarak sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu yorum ve tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihinize uygun olmayabilir. Bu nedenle sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Gerek bu yayındaki gerekse bu yayında kullanılan kaynaklardaki hata ve eksikliklerden ve bu yayındaki bilgilerin kullanılması sonucundaki yatırımcıların ve/veya ilgili kişilerin uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan, kar yoksunluğundan, manevi zararlardan ve her ne şekilde olursa olsun üçüncü kişilerin uğrayabileceği her türlü zarardan dolayı 2blackdot ve Hakan Çalışkantürk sorumlu tutulamaz.

2blackdot haftalık bülteni yönetici özeti:

1. Arktik Jeopolitiğinde Paradigma Değişimi

Arktik bölgesi, uzun yıllar boyunca ikincil bir jeopolitik alan olarak görülürken; **iklim değişikliği, teknolojik ilerleme ve büyük güç rekabetinin hızlanmasıyla** birlikte küresel güvenlik mimarisinin merkezî unsurlarından biri hâline gelmiştir. Rapora göre Arktik artık “geleceğin sahası” değil, **bugünün fiilî rekabet alanıdır**. Bu dönüşüm, Grönland’ı yalnızca coğrafi bir alan olmaktan çıkarıp **stratejik bir kilit** konumuna taşımaktadır.

2. Grönland’ın Jeostratejik Konumu: Kuzey Savunma Hattının Çekirdeği

Grönland; **Kuzey Amerika–Avrupa–Rusya** hattının tam merkezinde yer almakta ve ABD’nin erken uyarı, füze savunma ve uzay gözetleme mimarisinin ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır. Özellikle **Thule (Pituffik) Hava Üssü**, NATO’nun kuzey savunma mimarisinde “ilk temas hattı” işlevi görmektedir. Bu durum Grönland’ı, savunmanın geride değil **ileride kurulduğu** bir alan hâline getirmektedir.

3. Büyük Güç Rekabeti: Rusya ve Çin Faktörü

Raporda vurgulanan temel kırılmalardan biri, Arktik’te **Rusya ve Çin kaynaklı çok katmanlı baskıdır**:

- RU **Rusya**, nükleer buz kıran filosu, askerî üs ağı ve Kuzey Deniz Yolu üzerinden Arktik’i askerîleştirmektedir.
- CN **Çin**, “Arktik’e yakın ülke” söylemiyle doğrudan askerî değil; **ekonomik ve altyapısal nüfuz** stratejisi izlemektedir.

ABD açısından Grönland, bu iki aktörün ilerleyişini **dengeleyebilecek en kritik jeopolitik kaldıraç** konumundadır.

4. Jeoekonomik Boyut: Nadir Toprak Elementleri ve Enerji Güvenliği

Grönland; **nadir toprak elementleri, uranyum, hidrokarbon potansiyeli ve tatlı su rezervleri** ile öne çıkmaktadır.

Bu kaynaklar;

- Savunma sanayii
- Yarı iletken ve ileri teknoloji
- Elektrikli araçlar ve enerji dönüşümü

Açısından kritik öneme sahiptir. Çin’in bu alanlardaki küresel hâkimiyeti, ABD için **stratejik bağımlılık riski** yaratmakta; Grönland ise bu bağımlılığı azaltabilecek **alternatif bir tedarik üssü** olarak değerlendirilmektedir.

5. Yeni Deniz Yolları ve Küresel Ticaret Güvenliği

Buzulların erimesiyle birlikte **Asya–Avrupa ticaret yolları kısaltmakta**, Süveyş Kanalı’na alternatif **kuzey rotaları** önem kazanmaktadır. Grönland, bu yeni rotalar üzerinde:

- Ticari gözetim
- Askerî kontrol
- Lojistik denetim

Sağlayabilecek potansiyele sahiptir. Bu durum, Grönland’ın önemini askerî boyutun ötesine taşıyarak **küresel ticaret güvenliği** meselesine dönüştürmektedir.

6. “Satin Alma” Söylemi ve Gerçek Strateji

Trump döneminde gündeme gelen “Grönland’ı satın alma” tartışması, raporda **sembolik bir söylem** olarak ele alınmaktadır. Gerçek hedef:

- Resmî ilhak değil
- **Askerî, ekonomik ve siyasi nüfuzun kalıcılaştırılmasıdır**

Başka bir ifadeyle ABD, **hukukî sahiplikten ziyade fiilî kontrol** peşindedir.

7. “Neden Şimdi?” – Zaman Penceresinin Açılması

ABD’nin Grönland’a yönelik ilgisinin yoğunlaşmasının arkasında **dört temel stratejik kırılma** bulunmaktadır:

1. 📍 Arktik artık erişilebilir ve ekonomik olarak fizibil
2. 🗡️ Rusya–Ukrayna savaşı kuzey güvenlik dengesini bozdu
3. 🌿 Çin’in sessiz ama kalıcı ilerleyişi alarm yarattı
4. 🌐 ABD’nin küresel stratejisi çok cepheli çatışmalara evrildi

Bu koşullar altında **zaman kaybı stratejik bir lüks olmaktan çıkmıştır.**

🛡️ 8. NATO Perspektifi ve Stratejik Sonuç

NATO açısından Grönland;

- Kuzey kanadının güvenliği
- Erken uyarı ve caydırıcılık
- Rusya ve Çin’e karşı dengeleme

Açılarından **vazgeçilmez bir merkez** hâline gelmiştir. Ancak bu sürecin; **Danimarka’nın egemenlik hassasiyetleri ve Grönland’daki yerel siyasi dinamiklerle** dengeli yönetilmemesi, NATO içinde siyasi gerilimler yaratma potansiyeli taşımaktadır.

🔄 STRATEJİK ÇIKARIM (Tek Cümlelik Yönetici Mesajı)

Grönland, 21. yüzyılda NATO’nun kuzeydeki coğrafi uzantısı değil; büyük güç rekabetinin, enerji güvenliğinin ve küresel caydırıcılığın kesiştiği stratejik merkezdir. ABD’nin “şimdi” hamlesi, geç kalmama refleksinin ürünüdür.

Jeopolitik ve Küresel Gelişmeler:

ABD GRÖNLAND’I NEDEN İSTİYOR?

<https://nationalinterest.org/blog/buzz/would-trump-greenland-takeover-really-end-nato-ps-011426>

Özet

Son yıllarda ABD’nin Grönland’a yönelik artan stratejik ilgisi, kamuoyunda zaman zaman sembolik veya popülist söylemler üzerinden tartışılrsa da bu ilginin arkasında son derece somut jeostratejik ve jeoekonomik dinamikler bulunmaktadır. ABD’nin Grönland’a yönelmesinin temel nedenleri NATO’nun kuzey savunma mimarisi üzerindeki etkileri, Arktik jeopolitiği, büyük güç rekabeti ve küresel güvenlik mimarisi bağlamında ele alındığında “neden şimdi?” sorusu çok boyutlu kırılmalar üzerinden daha da anlamlı hale gelmektedir.

1. Giriş

Arktik bölgesi, uzun yıllar boyunca iklim koşulları, yüksek maliyetler ve sınırlı erişilebilirlik nedeniyle küresel güç mücadelesinin tali alanlarından biri olarak görülmüştür. Ancak iklim değişikliği, teknolojik ilerlemeler ve büyük güç rekabetinin yoğunlaşmasıyla birlikte Arktik, 21. yüzyılın en kritik jeopolitik alanlarından biri hâline gelmiştir. Bu dönüşümün merkezinde yer alan Grönland, ABD açısından yalnızca coğrafi bir alan değil; erken uyarı sistemleri, enerji güvenliği, kritik madenler ve küresel caydırıcılık mimarisinin kilit unsurlarından biri olarak değerlendirilmektedir.

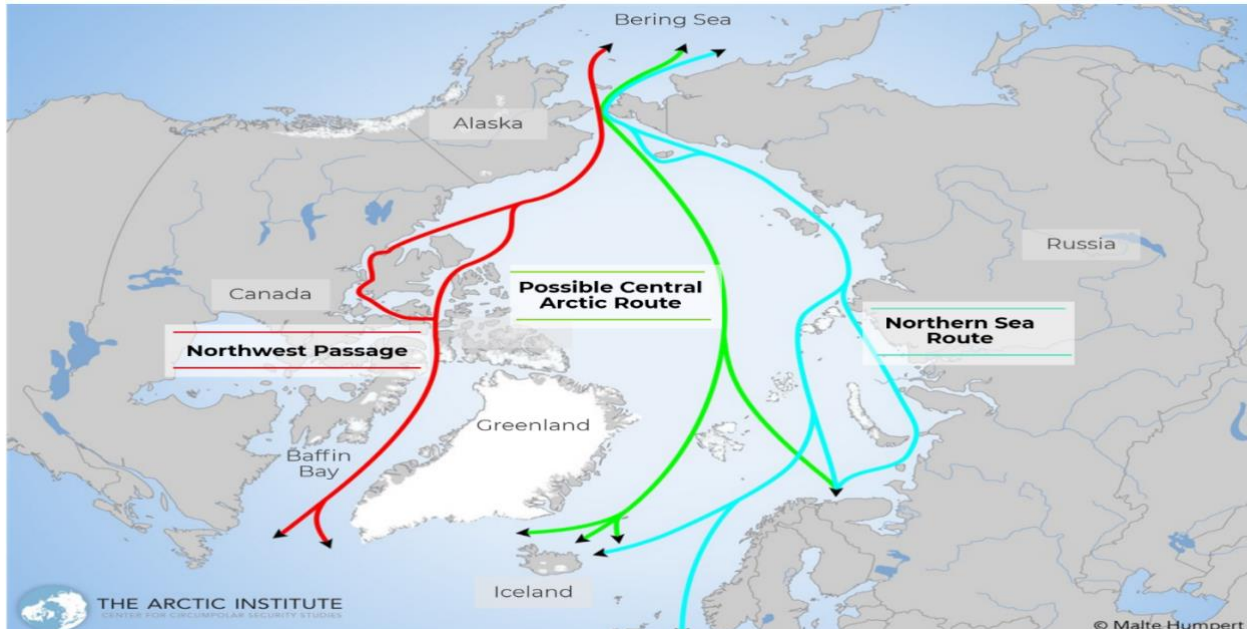
<https://www.orfonline.org/expert-speak/greenland-and-the-us-will-trump-s-arctic-vision-prevail>

2. Jeostratejik Konum: Arktik'in Kilit Taşı Olarak Grönland

Grönland, Kuzey Amerika, Avrupa ve Rusya arasındaki stratejik üçgenin merkezinde yer almakta; özellikle balistik füze erken uyarı sistemleri açısından benzersiz bir konuma sahiptir. ABD'nin Grönland'daki Thule (Pituffik) Hava Üssü:

- Füze erken uyarı radarlarına,
- Uzay gözetleme ve takip sistemlerine,
- NATO'nun kuzey savunma mimarisinin kritik bileşenlerine

ev sahipliği yapmaktadır. Bu bağlamda Grönland, ABD için "ileride savunma" konseptinin ötesinde, savunmanın fiilen başladığı ilk hat olarak görülmektedir.

3. Arktik'te Büyük Güç Rekabeti: Rusya ve Çin Faktörü

İklim değişikliğiyle birlikte Arktik bölgesi:

- Yeni deniz ticaret yollarının açıldığı,
- Enerji ve maden rezervlerinin erişilebilir hâle geldiği,
- Askerî rekabetin hızla yoğunlaştığı bir alan hâline gelmiştir.

Rusya, Arktik'te en uzun kıyı şeridinde sahip aktör olarak nükleer buz kıran filosunu genişletmekte ve askeri üs ağını güçlendirmektedir. Çin ise kendisini "Arktik'e yakın devlet" olarak tanımlayarak maden, altyapı ve liman yatırımları yoluyla bölgeye ekonomik nüfuzunu artırmaya çalışmaktadır.

ABD açısından Grönland, Rusya'nın askeri yayılımını ve Çin'in ekonomik sızmasını dengeleyebilecek stratejik bir kilit noktadır.

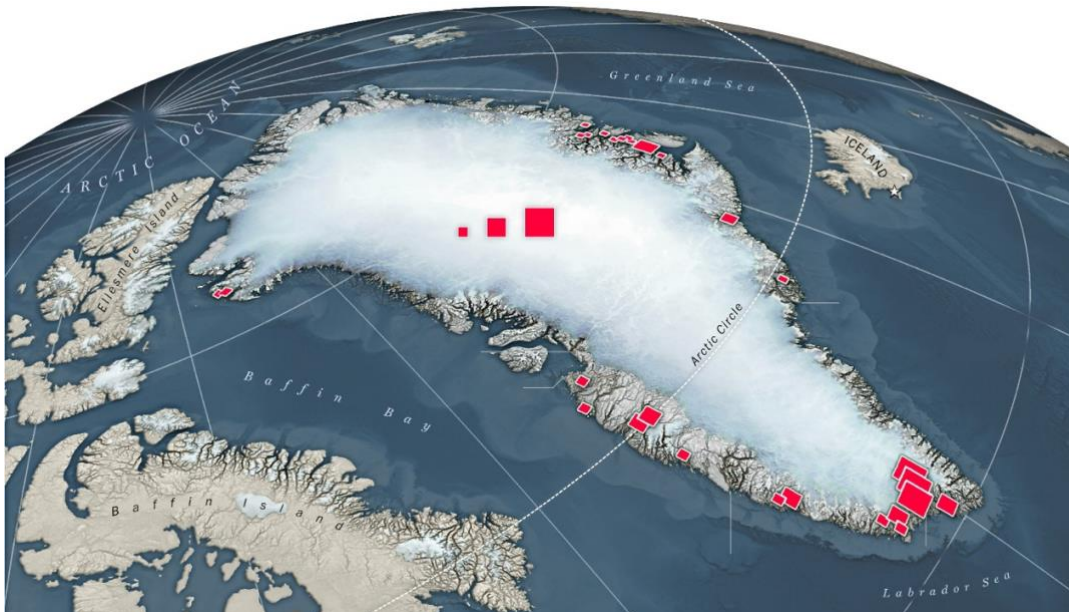
<https://www.thetimes.com/world/us-world/article/donald-trump-snubs-nasty-danish-pm-mette-frederiksen-after-greenland-rejection-dq0jtgf8c>

4. Nadir Toprak Elementleri ve Jeoekonomik Boyut

Grönland; nadir toprak elementleri, uranyum, hidrokarbon kaynakları ve büyük tatlı su rezervleriyle dikkat çekmektedir. Nadir toprak elementleri:

- Savunma sanayii,
- Yarı iletken teknolojileri,
- Elektrikli araçlar,
- Uzay ve ileri teknoloji sistemleri

İçin kritik öneme sahiptir. Çin'in bu alandaki küresel hâkimiyeti, ABD açısından stratejik bağımlılık riski yaratmakta; Grönland ise bu bağımlılığı azaltabilecek alternatif bir kaynak olarak öne çıkmaktadır.

<https://www.washingtonpost.com/world/interactive/2025/greenland-minerals-mining-trump-difficulties/>
Greenland's mineral riches have long been known, but new interest in its largely untapped and hard-to-reach critical raw materials has highlighted its potential, especially at its southern tip.

5. Yeni Deniz Yolları ve Küresel Ticaret

Buzların erimesiyle Asya–Avrupa ticaret rotaları kısalmakta ve Süveyş Kanalı'na alternatif kuzey rotaları ortaya çıkmaktadır. Grönland, bu yeni deniz yollarının:

- Kontrol noktası,
- Askerî ve ticari gözetim merkezi

Olabilecek potansiyele sahiptir. Bu durum, Grönland'ın yalnızca askerî değil, aynı zamanda küresel ticaret güvenliği açısından da önemini artırmaktadır.

6. “Satın Alma” Tartışması ve Gerçek Hedef

Trump döneminde gündeme gelen “Grönland’ı satın alma” söylemi kamuoyunda alay konusu olsa da, bu yaklaşım ABD’nin tarihsel stratejik satın alma pratiğinden bağımsız değildir. Ancak ABD’nin asıl hedefi, Grönland’ı resmî olarak ilhak etmekten ziyade; askerî, ekonomik ve siyasi nüfuzunu kalıcı hâle getirmektir. Başka bir ifadeyle amaç, resmî ilhak olmadan fiilî kontrol sağlamaktır.

7. Neden Şimdi? Zaman Penceresinin Açılması

ABD’nin Grönland’a yönelik ilgisinin bugün yoğunlaşmasının arkasında dört temel kırılma bulunmaktadır:

1. **Arktik artık geleceğin değil, bugünün stratejik alanıdır.**
Buzların çekilmesiyle erişilebilirlik ve ekonomik fizibilite artmıştır.
2. **Rusya–Ukrayna savaşı Arktik güvenlik dengelerini sarsmıştır.**
Kuzey hattının ihmal edilmesi, stratejik sürpriz riskini artırmaktadır.
3. **Çin’in sessiz ancak kalıcı ilerleyişi alarm yaratmıştır.**
Ekonomik nüfuz, askerî olmasa dahi stratejik etki doğurmaktadır.
4. **ABD’nin küresel stratejisi çok cepheli çatışma senaryolarına evrilmiştir.**
Arktik, bu senaryolarda kuzey kilidi konumundadır.

Sonuç: NATO Açısından Grönland’ın Anlamı

NATO perspektifinden bakıldığında Grönland, ittifakın kuzey kanadının güvenliği açısından vazgeçilmez bir unsurdur. Rusya’nın Arktik’te artan askerî kapasitesi ve Çin’in ekonomik nüfuz arayışı, NATO’nun yalnızca Doğu Avrupa değil, kuzey eksenli bir caydırıcılık mimarisine de ihtiyaç duyduğunu göstermektedir.

ABD’nin Grönland’a yönelik ilgisi, NATO içinde bir çatlak yaratmaktan ziyade, ittifakın kuzey savunma hattını güçlendirmeye yönelik yapısal bir yeniden konumlanma olarak okunmalıdır. Ancak bu süreç, Danimarka’nın egemenlik hassasiyetleri ve Grönland’daki yerel siyasi dinamiklerle dengeli bir şekilde yönetilmediği takdirde, NATO içinde siyasi gerilimler üretme potansiyeline de sahiptir.

Sonuç olarak Grönland, 21. yüzyılda NATO’nun sadece coğrafi bir uzantısı değil; büyük güç rekabetinin, enerji güvenliğinin ve küresel caydırıcılığın kesişim noktasında yer alan stratejik bir merkez hâline gelmiştir. ABD’nin “şimdi” Grönland’a odaklanmasının temel nedeni de tam olarak budur: Arktik açılmış, riskler artmış ve zaman kaybı artık stratejik bir lüks olmaktan çıkmıştır.

<https://www.instagram.com/p/DTbmZFFjCaa/>